

XLII

Житие на св. Ивана Рилски

отъ патриархъ Евтимия Търновски

Това житие е запазено въ много преписи, пъкъ е бивало и печатано нѣколко пжти: отъ Ант. Радивилowski презъ 1671 г. въ Киевъ, отъ Неофита Рилски въ 1836 г., отъ Новаковича въ Гласник XXII (1867 г.), отъ Калужняцки въ *Werke des Patriarchen von Bulgarien Euthymius. Wien 1901, стр. 5—26.* Първитѣ две издания сж въ преработенъ видъ; третото е по сръбски изводъ; четвъртото, критично и сборно, е по български изводъ отъ XV в.

Тукъ се обнародва житието по преписъ отъ XIV в., български изводъ. Тоя преписъ се намира въ сборникъ отъ жития и слова, въ Зографския манастиръ, № 103, II г. 6. Сборникътъ е писанъ отъ нѣколко ржце. Ржката, която е писала житието на св. Ивана Рилски, житието на св. Петка Търновска, на св. Илариона Мъгленски, похвалата на Климента Охридски за Михаила и Гаврила и пр., е писала и сборникъ № 3, който е датуванъ отъ 1367 г. Срв. стр. 237. Преписвачътъ си служи съ хубавъ заобленъ бързописъ и употребява хартия, чиито водни знакове се отнасятъ къмъ срѣдата на XIV в. Съ други думи, житието на св. Ивана Рилски е преписвано отъ съвременникъ на Евтимия. Твърде е възможно, преписвачътъ да е билъ самиятъ авторъ на житието, патриархъ Евтимий, или най-малко единъ отъ неговитѣ близки сътрудници-ученици. Съ заобления бързописъ на поменатитѣ по-горе сборници сж преписвани и Евтимиевитѣ служебници. Още две интересни особености, които говорятъ въ полза на Евтимиевото време: въ сборника № 103, въ заглавията на Евтимиевитѣ произведения, предъ името на автора (Евтимия) стои титултъ **кѹрї** (господинъ), а името Търново се предхожда отъ мѣстоимението **нѣшъ**. По-късно, когато Евтимий не билъ вече между живитѣ и Търново било вече въ турски ржце, нѣкой четецъ на сборника се опиталъ съ ножче да изтрива думитѣ **кѹрї**, **нѣшъ**, защото ги смѣталъ вече за анахронизъмъ.